

KOLONOSKOPIJA

Kaj je kolonoskopija?

Kolonoskopija je endoskopska preiskava, ki omogoča natančen pregled sluznice danke, debelega črevesa in končnega dela tankega črevesa. Preiskavo naredimo s kolonoskopom, t.j. tanek upogljiv inštrument, dolg približno 1,5 metra in širok do 12 mm, ki omogoča pregled sluznice spodnjega dela prebavne cevi. Zaradi boljše preglednosti moramo med preiskavo črevo napihniti, kar lahko povzroči občutek napetosti v trebuhu. Preiskavo naredi specialist gastroenterolog s posebnim znanjem iz endoskopije in traja 20 – 60 minut.

Zakaj potrebujem kolonoskopijo?

S kolonoskopijo odkrivamo bolezenske spremembe sluznice celotnega širokega črevesa in končnega dela ozkega črevesa. Predvsem je pomembno odkrivanje polipov, ki so lahko predstopnja raka. Med preiskavo lahko naredimo biopsijo obolele sluznice ali drugih bolezenskih sprememb. Odvzete vzorce tkiva pošljemo na mikroskopski pregled. Glede na spremembe, ugotovljene med pregledom, se zdravnik odloči za dodatne posege. Najpogosteje je to polipektomija, s katero odstrani polip z elektroresekcijsko zanko.

Kako se pripravim na kolonoskopijo?

Kolonoskopija je varna preiskava. Če ste sicer zdravi, razen čiščenja debelega črevesa, ne potrebujete dodatne priprave. Samo popolno očiščeno črevo omogoča natančen pregled in morebitne dodatne posege, zato vas prosimo, da natančno upoštevate naslednja navodila:

Dan pred preiskavo

- Dovoljen je lahek zajtrk (brez mesa in sadja). Čez dan hrane na uživajte več. Pijte čaj, mineralno vodo, bistre sadne sokove in čisto juho.
- Opoldne popijte steklenično X-PREP sirupa s trikratno količino vode.
- Popoldne popijte 1 do 2 litra dalj časa odprte mineralne vode DONAT Mg.

Na dan preiskave

- S čiščenjem pričnite 4 ure pred predvideno preiskavo.
- V liter ne prehladne vode raztopite vsebino 1 vrečke predpisanega praška.
- Pripravljeno tekočino pijte enakomerno, približno 2,5 dcl v 10 minutah. Kasneje, ko se bodo pojavile stolice, boste lahko pitje nekoliko pospešili. Pijte tako dolgo, dokler ne boste odvajali bistro, lahko nekoliko rumenkasto tekočino, brez delcev blata. To običajno dosežemo po 2, največ 3 urah. V povprečju moramo popiti 4 do 6 litrov pripravljene raztopine.
- Če vas sili na bruhanje ali se počutite neprijetno napete, s pitjem za kratek čas prenehajte in se sprehodite. Tudi sicer vam bo med pitjem raztopine hoja koristila.

Zavedati se morate, da v primeru slabo izčiščenega črevesa zdravnik kljub izpiranju črevesja s tekočino ne more natančno pregledati sluznice in odkriti začetnih sprememb na sluznici, zaradi česar je potrebno preiskavo ponoviti.

Kako poteka kolonoskopija?

Pred kolonoskopijo se boste najprej pogovorili z zdravnikom, ki vas bo seznanil s potekom preiskave in možnimi zapleti. Pregledal bo tudi vaše stare izvide, v kolikor jih imate, ter vas povprašal o zgodovini sedanje bolezni ter vašem splošnem zdravstvenem stanju. S podpisom potrdite, da se strinjate s preiskavo ter da ste seznanjeni z možnimi zapleti.

Pred pregledom se boste preoblekli. Za vaše boljše počutje in zaščito vaše intimne boste dobili posebne hlačke ter copate za enkratno uporabo. Zgornji del obleke imate lahko oblečen. Med preiskavo boste pokriti z rjuho.

Sestra vam bo še enkrat razložila potek preiskave. Preiskava se začne v položaju preiskovanca leže na levem boku. Sestra bo zadnjično odprtino namazala z anestetičnim gelom – Xylocainom in uvedla instrument v črevo. Okrog zadnjika se lahko pojavi pekoča bolečina, saj je koža na tem predelu zaradi intenzivnega čiščenja pordela in razdražena. Običajno mine v par minutah, ko začne anestetični gel delovati. Zdravnik z instrumentom počasi prodira v globlje dele črevesa, sestra pa po potrebi pomaga z zunanji prijemi trebuha usmerjati napredovanje instrumenta. Pri tem vam zdravnik z aparatom v črevo vpihuje zrak, kar povzroči napihnjenost. Zaželeno je, da vpihani zrak sproti odvajate. Zelo je pomembno, da ste med preiskavo čimbolj sproščeni, normalno dihate ter da ne napenjate trebušnih mišic. Le tako bo preiskava potekala hitro in z minimalnimi bolečinami. V primeru hujših bolečin med preiskavo, lahko prejmete zdravila, ki omilijo težave.

Ko zdravnik z instrumentom pride do konca širokega črevesa in po potrebi tudi v končni del ozkega črevesa, začne z izvlečenjem instrumenta. Pri tem natančno pregleda črevesne vijuge in išče morebitne bolezenske spremembe na sluznici. Lahko se odloči za odvzem koščka sluznice – biopsije, pri polipih pa za odstranitev le – teh. Nobeden od teh posegov ni boleč.

Po končani preiskavi boste imeli dovolj časa, da se boste uredili v toaletnem prostoru. Če se boste po preiskavi slabo počutili, boste ostali na opazovanju še uro ali dve.

Kaj bo z menoj po kolonoskopiji?

Večino kolonoskopij naredimo ambulantno, tako boste po opravljeni preiskavi odšli domov.

Če boste dobili pomirjevalo ali zdravilo proti bolečinam, ne smete voziti motornih vozil ali upravljati s stroji, ki bi utegnili ogroziti vas ali druge, v naslednjih 12 - 24 urah, pri nas pa boste odležali še dve uri po pregledu.

Po opravljeni kolonoskopiji lahko občutite krče ali napihnjenost. Po odvajanju vetrov se težave običajno omilijo.

Po preiskavi, še posebej če je bil narejen poseg – polipektomija, boste dobili dodatna navodila (pisna in ustna) za ravnanje doma. Pri odstranitvi večjih polipov je včasih potrebna vsaj enodnevna varnostna hospitalizacija.

Ob zaključku preiskave Vam bo zdravnik povedal ugotovitve. V kolikor so bile odvzete biopsije ali je bil odstranjen polip, bo dokončno mnenje in ugotovitve poslane najkasneje v dveh tednih vašemu osebnemu zdravniku.

Ali je kolonoskopija nevarna preiskava?

Kolonoskopija je običajno varna preiskava, le redko, predvsem pri starejših, ki imajo bolezenske spremembe sluznice, lahko pride do predrnja črevesja. Po polipektomiji je nevarnost, da pride do prehodne krvavitve ali predrnja črevesja večja, vendar še vedno zelo majhna. Zapleti po kolonoskopskih posegih so redki. Če po posegu odvajate svežo kri ali občutite hude krčevite bolečine v trebuhu, nemudoma pokličete svojega ali dežurnega zdravnika na Kliničnem oddelku za gastroenterologijo (01 522 22 10). Opozoriti vas moramo, da se lahko krvavitev ali bolečina pojavita še nekaj dni po opravljenem posegu (polipektomiji).

Posebna opozorila

V primeru, da med kolonoskopskim pregledom najdemo polip, ga odstranimo. Ob tem posegu lahko pride, sicer zelo redko, do predrnja črevesa ali krvavitve. Nevarnost neželenih učinkov med posegom je večja, če ste kronični pacient ali če jemljete zdravila, ki zmanjšujejo strjevanje krvi. V kolikor jemljete zdravila z acetilsalilno kislino (aspirin, baludon, andol) se o morebitnem prenehanju jemanja zdravil posvetujte s svojim zdravnikom. V kolikor jemljete antikoagulantno terapijo (marfarin, heparin, derivate heparina, pelentan), vas mora vaš osebni zdravnik napotiti v antikoagulantno ambulanto.

Večina pacientov, s katero od kroničnih bolezni, ki so dobro urejene, je sposobna za ambulantno kolonoskopijo. Če kronična bolezen ni dobro urejena in je preiskava nujna, je potrebno pacienta pred pregledom hospitalizirati. Če potrebujete antibiotično zaščito pred različnimi posegi, ta pred kolonoskopsko preiskavo ni potrebna, razen izjemoma.

Zaradi vaše varnosti vas prosimo, da zdravniku poveste o morebitni preobčutljivosti na zdravila in katera zdravila prejimate, še posebej pa zdravnika opozorite na to, da jemljete aspirin, klopidoogrel oziroma marivarin, t.j. zdravila, ki zmanjšujejo strjevanje krvi. Zdravnika morate informirati tudi o drugih boleznih, kot so npr. srčne ali pljučne bolezni, ki bi se lahko med preiskavo poslabšale. Če ste sladkorni pacient in se zdravite z insulinom, naj vaš zdravnik to na napotnici za kolonoskopijo posebej poudari, saj boste le tako lahko razporejeni na preiskavo čimbolj zgodaj zjutraj.